

Θεμελιώδεις Συντάξεις του Ρήματος

1.Υποκείμενο+ Ρήμα Αμετάβατο

π.χ. Οὐδείς ἐκοιμήθη.

2. Υποκείμενο+ Ρήμα Παθητικής Διάθεσης + Ποιητικό Αίτιο

Ποιητικό αίτιο

- α) εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου (από/υπό+ γενική)
- β) δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου ή του ποιητικού αιτίου με:
  - i. Ρήματα συντελικών χρόνων (Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος)
  - ii. Ρηματικά επίθετα σε τέος-α-ον και τος-η-ον

Παραδείγματα

- Οὐδέν ἐπράχθη ὑπό ἐκείνων.
- Τοῦτο ὁμολογητέον ἐστί μοι
  - Ταῦτα πέπρακται ὑμῖν.

3. Υποκείμενο+ Ρήμα Μεταβατικό Μονόπτωτο + Αντικείμενο

Αντικείμενο

- α) Κλιτή Λέξη σε γενική, δοτική ή αιτιατική (πλάγιες πτώσεις)
- β) Απαρέμφατο (τελικό ή ειδικό)
- γ) δευτερεύουσα ονοματική πρόταση (ειδική, ενδοιαστική, πλάγια ερωτηματική, αναφορική)

Παραδείγματα

- Χορέυω χορούς.
- Κῦρος ἐπιμελεῖται τῶν βαρβάρων.
- Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεί πελάζει.
- Κῦρος βούλεται νικᾶν.
- Ἀθηναῖοι ἔλεγον εἶναι ἀγαθοί.
- Οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος τέθνηκε.
- Ὁ ἀνὴρ ἐφοβεῖτο μή ὁ παῖς φύγῃ.
- Ὁ παῖς ἐρώτα τί ἐστί καλόν.
- Ποιεῖτε ὅ,τι βούλεσθε.

4. Υποκείμενο+ Ρήμα Μεταβατικό Δίπτωτο+ Αντικείμενο +Αντικείμενο

Όταν έχουμε δυο αντικείμενα πρέπει να χαρακτηριστούν ως άμεσο και έμμεσο με βάση την εξής ακολουθία:

Αιτιατική προσώπου> αιτιατική πράγματος>
Απαρέμφατο ή Δευτερεύουσα ονοματική
πρόταση> Γενική προσώπου>Γενική
Πράγματος>Δοτική προσώπου>Δοτική

Παραδείγματα

- Οί δέ ἐκέλευον ἐκείνους ἄρχειν.
- Κριτίας μηδέν ἀγαθόν ἐποίησε τήν πόλιν.
- Σύ λέγε ἡμῖν πῶς οὕτω μέγα φρονεῖς.
- Οὗτος ἐπέδειξε τοῖς Ἑλλησι ὅτι θεοὺς οὐ νομίζει.

5. Υποκείμενο+ Ρήμα Συνδετικό ή άλλο+Αντικείμενο+Κατηγορούμενο στο Αντικείμενο

99% το αντικείμενο και το κατηγορούμενο βρίσκονται σε πτώση αιτιατική

Εξαίρεση:

- i. το χρωμαί συντάσσεται με δοτικές
- ii. το τυγχάνω συντάσσεται με γενικές

Παραδείγματα

- Ἄθηναῖοι εἶλοντο Θεμιστοκλέα στρατηγόν.
- Οὐδείς χρήται τῷ προδότῃ συμβούλῳ.

6. Υποκείμενο+ Ρήμα Κίνησης+ Αντικείμενο +Επιρρηματικό Κατηγορούμενο στο Αντικείμενο

Το επιρρηματικό κατηγορούμενο του αντικειμένου
βρίσκεται στην ίδια πτώση με το αντικείμενο.

Τα είδη του επιρρηματικού κατηγορουμένου είναι:

- i. Τόπου (που;)
- ii. Τρόπου (πώς;)
- iii. Χρόνου (πότε;)
- iv. Τάξης ή σειράς (με ποια σειρά;)
- v. Σκοπού (με ποιο σκοπό;)

Παραδείγματα

- Οὗτος ἔπεμψε τοὺς Ἀθηναίους πελαγίους.
- Κῦρος ἔπεμψε Πέρσας βοηθούς.
- Ἀθηναῖοι ἀποψηφιοῦνται αὐτόν ἄκριτον.

7. Υποκείμενο+ Ρήμα Αύξησης ή Εξέλιξης+ Αντικείμενο +Προληπτικό Κατηγορούμενο στο Αντικείμενο

Το προληπτικό κατηγορούμενο του αντικειμένου
βρίσκεται στην ίδια πτώση με το αντικείμενο.

Παραδείγματα

Ἡμεῖς παρεσκευάσαμεν τήν πόλιν
αὐταρκεστάτην.

8. Υποκείμενο+ Συνδετικό Ρήμα+ Κατηγορούμενο στο Υποκείμενο

Το κατηγορούμενο του υποκείμενου βρίσκεται στην ίδια πτώση με το υποκείμενο δηλαδή βρίσκεται σε πτώση ονομαστική.

Παραδείγματα

Θηραμένης εστί στρατηγός.
Οι νόμοι διαμένουσι ακίνητοι.

9. Υποκείμενο+ Συνδετικό Ρήμα+ Γενική Κατηγορηματική στο Υποκείμενο

Το συνδετικό ρήμα συνήθως είναι το ειμί.

Τα είδη της Γενικής κατηγορηματικής είναι:

- i. Διαιρετική
- ii. Κτητική
- iii. Ιδιότητας
- iv. Καταγωγής
- v. Αξίας
- vi. Ύλης

Παραδείγματα

- Σόλων ἐστὶ τῶν σοφῶν.
- Ἡ οἰκία ἐστὶ τοῦ πατρὸς.
- Ἴπποκράτης ἐστὶ μεγάλης οἰκίας.
- Τὸ τίμημα ἐστὶ ἑξακισχιλίων ταλάντων.
- Τεῖχος ἦν λίθων.

10. Υποκείμενο+ Ρήμα Κίνησης+Επιρρηματικό Κατηγορούμενο στο Υποκείμενο

Το επιρρηματικό κατηγορούμενο του υποκειμένου βρίσκεται στην ίδια πτώση με το υποκείμενο δηλαδή σε πτώση ονομαστική.

Τα είδη του επιρρηματικού κατηγορουμένου είναι:

- i. Τόπου (που;)
- ii. Τρόπου (πώς;)
- iii. Χρόνου (πότε;)
- iv. Τάξης ή σειράς (με ποια σειρά;)
- v. Σκοπού (με ποιο σκοπό;)

Παραδείγματα

- Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνοίγονται πελάγιοι.
- Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι.
- Οὗτος ἀφικνεῖται τριταῖος.
- Εὐθύνοους πεπτοίηκεν ταῦτα πρῶτος.
- Ἡμεῖς ἤλθομεν βοηθοί.

11. Υποκείμενο+ Ρήμα Αύξησης ή Εξέλιξης+Προληπτικό Κατηγορούμενο στο Υποκείμενο

Το προληπτικό κατηγορούμενο του υποκειμένου
βρίσκεται στην ίδια πτώση με το υποκείμενο
δηλαδή σε πτώση ονομαστική.

Παραδείγματα

Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ μέγας.

Ὁ ποταμός ῥεῖ μακρὺς.

12. Απρόσωπο Ρήμα ή Έκφραση+ Υποκείμενο+ Δοτική Προσωπική ή Αιτιατική ως Υποκείμενο στο Απαρέμφατο

Υποκείμενο του Απροσώπου Ρήματος είναι:

- i. Απαρέμφατο (τελικό ή ειδικό)
- ii. Δευτερεύουσα ονοματική πρόταση (ειδική, ενδοιαστική, πλάγια ερωτηματική)

Η δοτική προσωπική ή η αιτιατική υπάρχουν μόνο όταν το υποκείμενο είναι απαρέμφατο.

Από τη δοτική εξάγουμε την αιτιατική και αυτή αποτελεί το υποκείμενο του απαρεμφάτου.

Παραδείγματα

- i. Προσῆκει τοῖς νέοις πράττειν ταῦτα.
- ii. Χρή σε διδάσκειν τοὺς νέους.
- iii. Δῆλον ἐστὶ ὅτι ἐσμέν ἐν χώρᾳ πολεμίᾳ.
- iv. Λέγεται Κῦρον τεθνηκέναι.
- v. Ἀπορία ἐστὶ πῶς ἦλθες.

Σύντομη Παρουσίαση Θεμελιωδών Συντάξεων

- $Υ+Ρ$
- $Υ+Ρ+ΠΑ$
- $Υ+Ρ+Α$
- $Υ+Ρ+Α+Α$
- $Υ+Ρ+Α+Κ$
- $Υ+Ρ+Α+ΕΚ$
- $Υ+Ρ+Α+ΠΚ$
- $Υ+ΣΡ+Κ$
- $Υ+ΣΡ+ΓΚ$
- $Υ+Ρ+ΕΚ$
- $Υ+Ρ+ΠΚ$
- $ΑΡ/ΑΕ+ΑΠΡΜ$ ή $ΔΟΠ$